

ADRIAN SEVERIN



Adrian Severin (n. 28 martie 1954 la București) este un politician și diplomat român, membru al Partidul Social Democrat. Între 12 decembrie 1996 și 29 decembrie 1997 a deținut funcția de ministru de externe al României. Din septembrie 2005 Adrian Severin a fost cel mai proeminent euroobservator român în Parlamentul European, pentru ca odată cu aderarea României la Uniunea Europeană să devină europarlamentar. În cadrul Parlamentului European, Adrian Severin este președinte al Delegației socialiste române din cadrul Grupului Socialist, președinte al Delegației UE-Ucraina și membru supleant al Comisiei pentru afaceri externe și a Delegației pentru relațiile cu țările din Europa de Sud-Est. Adrian Severin este membru a Convenției privind viitorul Europei și face parte din Comisia constituțională. În prezent, este europarlamentar, făcând parte din grupul Partidului Socialiștilor Europeni. Adrian Severin a fost deputat în legislaturile 1990-1992, 1992-1996, 1996-2000, 2000-2004, 2004-2008.

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

Evident că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989 din multe puncte de vedere. Nu știu, însă, dacă se poate vorbi și despre o magistratură de dinainte și de după acest an. Și înainte și după magistrații erau chemați să vegheze la aplicarea legii. Și înainte și după am avut o școală de drept solidă, competitivă pe plan mondial. Aș zice chiar că, înainte de 1989, aveam o școală mai coerentă și mai exigentă decât azi. O parte a legislației era, desigur, alta. Este vorba mai ales de legislația care reflecta esența ideologică a ordinii de stat de tip comunist. Aplicarea legii ridică, însă, aceleași probleme ca și azi. Mulți vorbesc astăzi despre intervenția factorului politic în actul jurisdicțional. Faptul nu poate fi negat. Scara la care s-a situat este, însă, cu mult mai mică decât în general se crede. Mult mai numeroase au fost cazurile în care intervenția reprezenta un abuz de putere al membrilor nomenclaturii săvârșit în contextul unei ordini caracterizate de voluntarism și de aici, de arbitrar. Din acest punct de vedere, diferența față de perioada anterioară anului 1989 este că regimul democratic de azi are în principiu aptitudinea de a reduce circumstanțele favorabile abuzului precum și de a corija mai prompt consecințele acestuia. Asta ar fi și realitatea numai dacă democrația noastră ar fi funcțională și nu doar o formă de oligarhie deghizată. Oricum și înainte și acum au fost magistrați care au știut să refuze ingerințele în justiție.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Răspunsul nu poate fi unul simplu, de tipul „așa sau așa”. Colaboraționismul trebuie adus la lumină dar nu pentru a exclude pe cineva ci pentru ca prin transparență să excludem posibilitatea ca aceia care au ceva pe conștiință să fie șantajați sau să comită acte sub imperiul fricii de a fi dați în vileag. În același timp trebuie amintit că lustrarea nu este o sancțiune ci un act de igienă socială cu caracter profilactic. În consecință, ea nu poate fi aplicată unor categorii de persoane ci numai unor indivizi care în concret, prin raportare la faptele lor trecute, creează convingerea că nu au capacitatea de a se încadra liber într-o nouă ordine. Spre a fi mai specific, nu trebuiau să rămână în anumite poziții din magistratură cei care colaborând cu fosta poliție politică au săvârșit acte de violare a drepturilor omului ori au încălcat chiar legislația în vigoare atunci. Oricum astăzi, la două zeci de ani de la schimbarea de sistem, discuția aceasta este pur teoretică. Acum nu mai avem de ce să-i apreciem pe magistrați după ceea ce au făcut înainte de 1989 ci în funcție de ceea ce au făcut după 1989.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Totdeauna și pretutindeni puterea politică a avut și are tentația de a-i influența pe magistrați. Întrebarea este în ce măsură sistemul politic facilitează exercitarea unei asemenea influențe? În măsura în care magistrații sunt dependenți din punct de vedere administrativ și financiar de factorul politic ei vor fi influențabili. De aceea am crezut întotdeauna că între activitatea profesională a magistraților și gestiunea carierei lor, pe de o parte, și puterea politică, pe de alta, trebuie să existe separație totală. De asemenea, am crezut că îmbunătățirea permanentă a salariilor magistraților nu trebuie să fie element de gâlceavă politică. În afară de aceasta mai este

ceva esențial și anume conștiința civică a magistratului totdeauna consolidată de conștiința sa profesională. Cea din urmă limitează totdeauna derapajele morale. Un bun profesionist nu va putea accepta orice compromis. În același timp, un magistrat care are mândria funcției sale sociale pentru că are înțelegerea importanței rolului său social, va fi foarte greu de influențat. Un magistrat neșantajabil, liber de griji existențiale și pătruns de convingerea că este liber într-o societate liberă sau cel puțin gata să își apere libertatea ca pe o valoare supremă, nu poate fi controlat. Din păcate nu cred că avem prea mulți asemenea magistrați. De vină sunt și ei, este și mediul înconjurător.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

Mărturisesc că nu am încredere în instanțele românești. În primul rând cred că problema rezidă în lacunele de pregătire profesională. Principala preocupare este pentru mine competența profesională și abia apoi corupția. Lucrul este valabil în special pentru noile generații. Aici includ și lipsa experienței de viață care se sintetizează în ceea ce eu numesc „înțelepciunea socială”. Apoi mă tem de mediul social corupt în care magistrații acționează. Atunci când trăiești într-un mediu corupt judecata ți se corupe. Este așadar o dialectică a sistemului și magistratului care la noi funcționează în sens negativ.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui

să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Nicăieri în lume nu putem vorbi despre o ființă ideală. Dacă este să ne referim la sistemul de „producere” al magistraților eu sunt adeptul celui englez. Cel mai bun magistrat este acela care intră în magistratură după ce a ajuns prin efort susținut avocat de succes, adică un avocat cu avere și experiență profesională și socială, și care face acest pas din convingerea și cu bucuria că urmează să îndeplinească o misiune de onoare spre binele comun. Din păcate ciclul de producție al unor asemenea magistrați este prea lung. Oricum, știind ce îi face independenți, magistrații ar trebui să se organizeze spre a lupta pentru a obține mijloacele independenței. În acest demers un lucru nu trebuie, însă, uitat: nimeni nu este mai dependent decât acela care nu vrea să fie liber sau care se simte bine în postura de slugă. Magistratura nu este o profesie, ci o demnitate care cere profesionalism.

Numai cei ce știu ce înseamnă a fi demn pot exercita o asemenea demnitate.